

Stand van zaken actieplan Gezond en Vitaal Harlingen

Mei 2024

Stand van zaken actieplan Gezond en Vitaal Harlingen

Hieronder treft u de stand van zaken m.b.t. de geformuleerde speerpunten en ambities uit de gezondheidsnota Gezond en Vitaal Harlingen. Om de stand van zaken in beeld te brengen, maken we gebruik van de scores 1 tot en met 5, waarbij 1 staat voor (nog) niet gestart en 5 voor afgerond.

Gezondheid in de fysieke leefomgeving

Ambitie	<i>Gezondheid wordt een vast onderdeel in de afweging in ruimtelijk beleid. In omgevingsplannen is gezondheid en het creëren van een gezonde en beweegvriendelijke omgeving een belangrijk thema. We willen dan ook een leefomgeving creëren die alle inwoners verleidt en uitdaagt om te (blijven) bewegen en te participeren. We zetten ons optimaal in om de kans op overleven na een hartstilstand te vergroten.</i>					
Actie	Toelichting	Stand van zaken				
		1	2	3	4	5
Samenwerking sociaal en fysiek domein	Gezondheid wordt steeds meer een vast onderdeel in de belangenafweging van ruimtelijk beleid. De intake tafel wordt hier onder andere voor gebruikt. Hier worden initiatieven besproken die raakvlak hebben met meerdere domeinen, waaronder gezondheid en het sociaal domein. Daarnaast werken we steeds meer samen op het gebied van o.a. de woonzorgvisie, het vastgoedbeleid, de mogelijke komst van de Burger King, etc.				X	
Gezonde leefstijl stimuleren	Samen met de GGD Amsterdam (ook betrokken bij de City deal) onderzoeken we de mogelijkheden van het nieuwe meetinstrument om de voedselomgeving in beeld te brengen en te meten. Er zijn gesprekken geweest met de RSG om te onderzoeken of de ondersteuning vanuit de GGD op het gebied van de gezonde school ingezet kan worden voor een gezonde schoolkantine.				X	

	<p>Het Balklandpark, waar je kunt ontspannen en samen kunt sporten en bewegen is bijna klaar.</p> <p>Er is een nieuw wandelpad gerealiseerd vanaf de Westerzeedijk via de Piet Paulusma Brug naar Plan Zuid. Daarnaast zijn de dijktrappen aangelegd.</p> <p>Er is een speeltuintoer georganiseerd om kinderen te stimuleren om buiten te spelen.</p> <p>Er is in samenwerking met de bouwvereniging een openbare moestuin gerealiseerd aan de Karveelstraat.</p>					
Ontmoeten vergemakkelijken	<p>In 2023 zijn we gestart met een laagdrempelige inloopvoorziening (de buurtkamer) in de Karveelstraat in de vorm van een pilot. Van deze buurtkamer wordt goed gebruik gemaakt. Naast de bouwvereniging, het gebiedsteam en Connexa is ook de wijkverpleging wekelijks aanwezig.</p> <p>Er is een start gemaakt met de doorontwikkeling van Nieuw Zuid. in 2024 zal de raad hierover geïnformeerd worden.</p> <p>De pilots van AutoMaatje en de Futbringer zijn beide geëvalueerd en verlengd.</p>				X	
Inclusieve samenleving	<p>Er is een start gemaakt met het opstellen van de sociale inclusieagenda en de verwachting is dat deze aan het eind van 2024 opgeleverd wordt.</p>				X	
We willen de kans op overleven na een hartstilstand vergroten	<p>Het AED beleid is geactualiseerd en wordt nu geïmplementeerd. In oktober volgt het plan van aanpak om de reanimatie- en EHBO vaardigheden binnen de gemeente Harlingen te vergroten.</p>				X	

Gezondheidsachterstanden verkleinen

Ambitie	<i>Ambitie 1: Alle kinderen in de gemeente Harlingen hebben gelijke kansen om veilig, gelukkig en gezond op te groeien en zich optimaal te ontwikkelen. In 2026</i>
----------------	--

	<p>is er een effectieve ketensamenwerking rondom de eerste 1000 dagen en krijgen ouders en (ongeboren) kinderen de ondersteuning die nodig is.</p> <p>Ambitie 2: Het alcohol- en middelengebruik onder jongeren neemt af door de beschermende factoren te versterken en de risicofactoren te verminderen.</p> <p>Daarnaast daalt het aantal jongeren onder de 18 jaar wat binnen onze gemeente aan alcohol kan komen aanzienlijk.</p> <p>Ambitie 3: In 2026 is in samenwerking met o.a. ketenpartners en gebiedsteam de mogelijkheden voor een integrale wijkaanpak onderzocht.</p> <p>Ambitie 4: In 2026 is het aantal inwoners met overgewicht afgenomen.</p> <p>Ambitie 5: We zetten ons actief in voor een rookvrije generatie en hebben de ambitie dat alle kinderen die nu geboren worden rookvrij opgroeien (landelijk programma Rookvrije Generatie). Het aantal rookvrije locaties is in 2026 dan ook toegenomen.</p> <p>Ambitie 6: Meer professionals in de zorg, welzijn en het onderwijs worden getraind in het herkennen en doorverwijzen van laaggeletterde inwoners.</p>					
Actie	Toelichting	Stand van zaken				
Integrale samenwerking	<p>Er is een integraal (domeinoverstijgend) plan van aanpak GALA opgesteld en ingediend. Dit plan van aanpak wordt nu uitgevoerd.</p> <p>Er is een sociaal werker bemoeizorg aangesteld welke verantwoordelijk is verantwoordelijk voor het (vroegtijdig) signaleren en begeleiden bij problemen met betrekking tot zorgwekkend gedrag en/of overlast in de wijk. De sociaal werker bemoeizorg zit op het snijvlak tussen zorg en veiligheid en vervult een brugfunctie tussen partners uit de domeinen zorg, veiligheid en het sociaal domein. De sociaal werker bemoeizorg komt daar waar overlast is, signaleert, intervenueert en leidt toe naar gepaste hulpverlening.</p>	1	2	3	4	5

Kansrijke Start	<p>Er zijn bijeenkomsten geweest met de ketenpartners geboortezorg om te komen tot een gezamenlijk plan van aanpak. Gezamenlijk wordt de preventiematrix ingevuld en een actieve sociale kaart ontwikkeld</p> <p>Onderzocht wordt of de ketenpartners gebruik willen maken van dezelfde methodiek om eenheid in de manier van werken en de doorgaande lijn van zorg te bevorderen.</p> <p>Het consultatiebureau is gestart met een pilot prenatale intake. Deze pilot wordt dit jaar geëvalueerd en evt. geïntegreerd in het zorgpad zwangeren</p> <p>De methodiek Nu Niet Zwanger is geïmplementeerd bij het gebiedsteam en ketenpartners zijn getraind</p>					
Homestart	We zijn gestart met Homestart. Er zijn inmiddels vier vrijwilligers gevonden en een deel heeft de training al gevolgd.					X
Middelengebruik/OKO	<p>Er is onderzoek gedaan naar de kosten en het draagvlak onder de ketenpartners voor OKO en in april is een informatieve raadsvergadering OKO georganiseerd.</p> <p>Het actieplan preventie en handhaving middelengebruik wordt uitgevoerd.</p> <p>Het voorlichtingsproject SPAM (o.a. middelengebruik) is uitgevoerd op de RSG en de MA.</p> <p>We zijn aangesloten bij de landelijke campagnes 'Zien drinken, doet drinken' en 'NIX18'</p>					X
Rookvrije generatie	In het najaar 2023 zijn we gestart met de wijkaanpak Rookvrij leven voor iedereen. Deze aanpak heeft tot doel om inwoners te ondersteunen bij het stoppen met roken. Samen met de GGD en Connexa gaan we in gesprek met inwoners over de mogelijkheden van ondersteuning bij het stoppen met roken. Bij deze aanpak is ook					X

	<p>oog voor achterliggende problematiek (bijvoorbeeld armoede, schulden etc.)</p> <p>Er is een verenigingsondersteuner aangesteld die in gesprek gaat met de verenigingen over o.a. rookvrije sportlocatie.</p> <p>Intern onderzoeken we de mogelijkheden voor aanpassing van de voorwaarden van het subsidiebeleid t.a.v. o.a. rookvrije locatie.</p> <p>Om het roken bij de ingang van de Waddenhal tegen te gaan is de ingang aangewezen als rookvrije zone. Door middel van blauwe stenen is dit kenbaar gemaakt. Tevens zijn bakken met zand, buiten de blauwe zone, geplaatst.</p>					
Gezond gewicht	<p>Er is een start gemaakt met de ketenaanpakken voor gezond gewicht voor kinderen en volwassenen. We zijn hiervoor ook aangesloten bij de coalitie gezonde leefstijl van de Friese Preventie Aanpak.</p> <p>Naast de reguliere beweegactiviteiten is het naschoolse (beweegaanbod) voor kinderen van 4 t/m 12 jaar gecontinueerd.</p>			X		
Armoedebeleid	<p>In 2024 zijn in Harlingen twee energiecoaches actief. De energiecoach maakt de inwoners bewust op het energieverbruik in huis en geeft praktische bespaartips. Ook verstrekken ze materialen. Uit de pilot van 2023 is naar voren gekomen dat de energiecoach een duidelijke meerwaarde heeft, zeker met de koppeling met thema's als armoedebeleid, participatie en inclusie. De energiecoaches werken nauw samen met het gebiedsteam m.n. met de medewerkers die de Vroegsignalering uitvoeren.</p>					X
Versterken sociale basis	<p>Er wordt gewerkt aan een visie versterken sociale basis. In Friesland is inmiddels het regioplan opgesteld. De rode draad in alle opgaven vanuit dit plan is het versterken van de mienskip, de sociale basis en het inzetten op preventie. Daarnaast is een start gemaakt om de gehele sociale infrastructuur binnen Harlingen in beeld te brengen.</p>			X		

	Vanuit de IZA middelen wordt onderzocht of we deze ook kunnen inzetten op extra laagdrempelige inloopvoorzieningen.					
Laaggeletterdheid	<p>We implementeren een gezinsaanpak, zodat we laaggeletterde ouders van jonge kinderen ondersteunen in het creëren van een taalrijke omgeving.</p> <p>We onderzoeken of we een vervolg kunnen geven aan het BoekStart project. Kinderen die al op jonge leeftijd in aanraking komen met boeken ontwikkelen een voorsprong (op school). Daar hebben ze hun hele leven voordeel van. Bovendien versterkt het de band tussen ouder en kind om samen een boekje te bekijken, plaatjes aan te wijzen en te benoemen, versjes te leren, verhaaltjes te vertellen en ernaar te luisteren.</p>				X	
Volwassenenfonds sport en cultuur	Eind 2023 zijn we gestart met het volwassenenfonds sport en cultuur.					X
Gezondheidsvaardigheden vergroten	<p>We helpen inwoners een stap op weg in de beheersing van gezondheidsvaardigheden. De activiteit 'Voel je goed' (Een combinatie van individuele eet- en beweegadviezen en groepslessen gezondheidsvaardigheden inclusief taalvaardigheden) zou een vervolg krijgen, maar is door onvoldoende animo niet tot stand gekomen. Voel je goed is een aanpak die gericht is op laagopgeleide volwassenen die willen werken aan een gezonder gewicht en moeite hebben met taal en daardoor met het verwerken van informatie. We onderzoeken nu hoe we deze activiteit anders kunnen inrichten</p> <p>Om de digitale gezondheidsvaardigheden te vergroten wordt o.a. voorlichting gegeven over mijn Benu. We onderzoeken de mogelijkheid of deze voorlichting nog laagdrempeliger kan worden aangeboden, bijvoorbeeld in de buurtkamer.</p> <p>We hebben zowel in 2023 als 2024 subsidie afgegeven voor school tuinieren voor basisschoolleerlingen van groep 5. Het doel hiervan is om kinderen meer te leren over gezond en duurzaam voedsel.</p>				X	

	Vanuit de welzijnsorganisatie zijn er diverse activiteiten gericht op koken, waarbij het accent onder andere op gezonde voeding ligt.					
--	---	--	--	--	--	--

Verminderen psychische en mentale druk bij jongeren

Ambitie	<p>Ambitie 1: Jongeren ontvangen snel, effectieve en laagdrempelige hulp</p> <p>Ambitie 2: Het aantal jongeren met mentale problematiek neemt af. We willen de weerbaarheid en veerkracht van jongeren vergroten. Daarnaast willen we de prestatiedruk onder scholieren verminderen. Dit willen we doen aan de hand van bewezen effectieve interventies.</p>					
Actie	Toelichting	Stand van zaken				
		1	2	3	4	5
Laagdrempelige ondersteuning	<p>Het bestaande aanbod van laagdrempelige ondersteuning is gecontinueerd. Daarnaast is een start gemaakt met de doorontwikkeling van het preventief jeugdbeleid. Positief opgroeien en investeren in de pedagogische basis en vroegsignalering en preventie zijn hierbij leidende uitgangspunten. Zo onderzoeken we ook of het aantal uren inzet van de jeugdwerkers op de scholen nog voldoende is en hoe we de complementaire jeugdhulp intern kunnen inrichten.</p> <p>Daarnaast starten we met de inzet van een outreachend jongerenwerker (oftewel straathoekwerker). Straathoekwerk richt zich op het actief benaderen en ondersteunen van jongeren in hun eigen leefomgeving, buiten de traditionele kantoor- of instellingssetting. Het doel is om contact te leggen met jongeren die mogelijk niet participeren, overlast veroorzaken of die zich in kwetsbare situaties bevinden.</p>				X	
Vergroten weerbaarheid	Er zijn vier KIES trainers die de KIES training op de basisscholen verzorgen. Kies is een groepstraining voor kinderen van gescheiden ouders. Het SPAM voorlichtingstraject wordt gegeven op de RSG en			X		

	<p>de MA. De rode draad hiervan is vergroten weerbaarheid en omgaan met groepsdruk. Vanuit het jongerenwerk wordt ook ingezet op het vergroten van de weerbaarheid door o.a. de Rots en Watertrainingen en het meidenwerk.</p> <p>Harlingen is aangesloten bij bouwsteen 1 (taboe doorbreken rondom mentale gezondheid) van de coalitie Mentale Gezondheid. Hierin wordt provinciaal gewerkt aan een transformatieplan. Gezamenlijk wordt o.a. bekeken welke interventies helpend kunnen zijn om de transformatie op gang te brengen en het taboe rondom mentale gezondheid te doorbreken. Dit plan hangt nauw samen met het regioplan (FrIZA).</p> <p>Mocht de gemeente Harlingen starten met de OKO aanpak, dan is op termijn ook een positief effect op de mentale gezondheid van jongeren te verwachten.</p>					
Terugdringen huiselijk geweld	<p>Intern is door het jeugdteam een zorgvuldige werkwijze geformuleerd over hoe om te gaan met (v)chtscheidingen. Daarnaast houdt de mediator wekelijks spreekuur in het Vierkant. Hier kunnen alle inwoners vrijblijvend gebruik van maken. Het inzetten van een steunfiguur in het (in)formele netwerk voor het kind is nog in ontwikkeling.</p>				X	
Suïcidepreventie	<p>In het verleden hebben de gebiedsteammedewerkers, scholen en huisartsen de gatekeeperstraining gevolgd.</p> <p>Het vierde jaar van het SPAM traject staat in het teken van suïcidepreventie. Daarnaast proberen we het taboe rondom mentale gezondheid te doorbreken door hier aandacht aan te besteden in de media (Blue Monday) en het plaatsen van de 113 plaquettes, welke tot doel hebben om met elkaar in gesprek te gaan.</p> <p>Vanuit de provinciale coalitie Mentale Gezondheid wordt bekeken of effectief bewezen interventies (o.a. op het gebied van suïcidepreventie) ingezet kunnen worden.</p>			X		

Vitaal ouder worden

Ambitie	<p>Ambitie 1: We creëren een leefomgeving die ouderen verleidt tot een gezonde leefstijl en het makkelijker maakt om anderen te ontmoeten</p> <p>Ambitie 2: In 2026 is het aantal ouderen dat de gezondheid als goed ervaart gestegen van 71% naar 75% en met als doel dat zij (naar vermogen) kunnen blijven participeren in de samenleving</p> <p>Ambitie 3: In 2026 is het aantal ouderen wat na een val op de spoedeisende hulp beland afgenomen.</p>					
Actie	Toelichting	Stand van zaken				
		1	2	3	4	5
Gezonde leefomgeving	Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak om wijken en dorpen en andere sociale ontmoetingsplaatsen te vergroenen. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor subsidie gezonde leefomgeving.				X	
Bevorderen participatie	We vinden het belangrijk dat mensen erop uit kunnen. Naast het bestaande aanbod zijn we daarom gestart met de Futbringer en AutoMaatje. De Futbringer is inmiddels geëvalueerd en verlengd tot en met eind 2025. In 2024 vindt de evaluatie van AutoMaatje plaats.				X	
Beweegaanbod ouderen	De bestaande beweegactiviteiten (zoals o.a. de fietsgroep en de doortrappers, etc) voor ouderen zijn gecontinueerd. Daarnaast wordt ook cognitieve fitness gegeven. Cognitieve fitness richt zich op het behoud en de verbetering van de fysieke en cognitieve vitaliteit van ouderen. Om de week vindt het beweegcafé 'Jong Belegen' plaats				X	

	voor ouderen tussen de 80 en 100 jaar. Dit betreft een combinatie van Dansen op Recept, cognitieve fitness en stoelgymnastiek.					
Valpreventie	Er is een start gemaakt met de ketenaanpak Valpreventie. Fysiotherapeuten in Harlingen zijn benaderd om samen deze ketenaanpak vorm te geven. Daarnaast zijn we aangesloten bij de coalitie Vitaal Oud worden van de Friese Preventie Aanpak welke zich o.a. bezighoudt met valpreventie.		X			
Voorkomen eenzaamheid	We zijn gestart met de buurtkamer. Een laagdrempelige inloopvoorziening in de Karveelstraat. We onderzoeken de mogelijkheden voor meerdere inloopvoorzieningen en een Odensehuis. Dit is een plek waar mensen en naasten met dementie elkaar kunnen ontmoeten. Samen met de huisartsen en Connexa onderzoeken we hoe we Welzijn op Recept binnen de gemeente Harlingen kunnen implementeren. Jaarlijks wordt tijdens de week tegen eenzaamheid aandacht gegeven aan dit onderwerp.			X		
Preventief huisbezoek ouderen	De huidige manier van werken bleek in de praktijk niet meer mogelijk, onder andere vanwege privacy regelgeving. Met de vrijwilligers is de ouderenwerker op zoek naar een alternatief.		X			
Woonzorgvisie	Er is een start gemaakt met de woonzorgvisie. In juni vindt een stakeholdersbijeenkomst plaats met relevante ketenpartners waaronder huisartsen, wijkverpleging en woningbouwvereniging.			X		